

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ט"ז באב תשע"ז | דף היומי בבלי: סנהדרין כ"ב.
דף היומי בהלכה: מסימן רמ"ז סעיף ב' עד תחילת סימן רמ"ח.
מוסר: פרק ה' עד 'והנה בודאי'. | קנין חכמה הלימוד השבועי: 'ויש בענין השקר' עד שער האמת 'אמר החכם'.

ענייני דיומא

מיהו ה'חצוף' בגין המקום שבו בחר להתפלל?

להתפלל במקום מוסתר במקצת, כגון בין עצים ושיחים, יעשה כן. ויש אומרים שמותר להתפלל במקום פתוח שאין בו עוברים ושבים ולא יופרע מתפילתו, אולם לדברי הזוהר יש להתפלל דווקא במקום סגור. [שו"ע צ, ה, ומשנ"ב י-יב; ביאורים ומוספים דרשו, 41]

את תפילת 'שמונה עשרה' יש להתפלל במקום סגור - אף אם בלתי מקורה - כיון שדבר זה מסייע להכנעה ואימת המלך הנדרשות בעת התפילה; והמתפלל במקום פתוח מכונה בפי חז"ל 'חצוף'. אולם הנמצא בדרך ואין באפשרותו להתפלל במקום סגור - רשאי להתפלל במקום פתוח, אך אם יש באפשרותו

הדף היומי בהלכה

איזו מלאכה ניתן למסור עבודה לבעל מלאכה גוי בערב שבת?

לתשלום. אולם, אם לא סיכם עם הגוי מאומה בנוגע לתשלום - אין למסור לו אלא עבודה שניתן לסיימה לפני שבת, וכגון: עבודה הנמשכת יומיים - לא תמסר בערב שבת. [שו"ע רמז, א-ב, משנ"ב יב, וביה"ל ד"ה אס; וראה שעה"צ יב; וראה ביה"ל רנב, ב, ד"ה אסור]

כפי שלמדנו, המוסר עבודה לבעל מלאכה גוי בקבלנות תמורת סכום קצוב מראש, רשאי למסור לו את המלאכה אף בערב שבת בסמוך לשקיעת החמה, כיון שבאופן זה הגוי עובד עבור עצמו, לקבל את שכרו, ולא לצורך ישראל. ואם סיכם עמו שיתן לו את השכר המגיע לו, ללא פירוט הסכום, או שסיכם עמו כי בהמשך ידונו על גובה התשלום - הרי זה כאילו קבע סכום מסוים

הדף היומי בהלכה

גוי העובד עבור ישראל בחינם האם ניתן לאפשר לו לעבוד בשבת?

נענה לכך - נחלקו הפוסקים אם דינו כנ"ל, או שדינו כעובד ללא שכר קצוב מראש, שאסור למסור לו מלאכה אלא כשיש אפשרות לסיימה לפני שבת. השולחן ערוך פוסק כדעת המקלים, ולמנהג בני אשכנז ראוי שיקצוב לו לפחות שכר מועט עבור העבודה. [שו"ע רמז, ד, משנ"ב טו ורטז, ושעה"צ יד]

גוי המציע לישראל לעבוד עבורו בחינם, נחשב הדבר כקבלנות תמורת סכום קצוב מראש, ומותר למסור לו עבודה בערב שבת אף בסמוך לשקיעת החמה, כנ"ל, כיון שאנו מניחים שהסיבה להצעה זו היא טובה מסוימת שהטיב עמו הישראל בעבר, וכיוצא בזה, והרי זה כאילו טובה זו היא השכר הקצוב עבור העבודה. אולם אם הישראל הוא זה שביקש מהגוי לעבוד עבורו בחינם, והגוי

האם מותר לשלוח מכתב באמצעות הדואר בערב שבת?

באמצעות גוי. אולם במקומות שרשות הדואר מעסיקה עובדים יהודים בשבת, אף אם הם מיעוט, ראוי שלא לשלוח מכתבים באופן שרשות הדואר תטפל בשליחתם בשבת, כדי שלא לגרום לתוספת חילול שבת על ידי עובדים אלו. [משנ"ב רמז, יז; ביאורים ומוספים דרשו, 9]

במדינות שבהן רשות הדואר פועלת בשבת על ידי גויים, מותר לישראל להעביר מכתב לרשות הדואר אף בסוף השבוע, הגם שידוע ששליחת מכתב זה תעשה בשבת. אולם בשבת עצמה, אסור לישראל להעביר מכתב לרשות הדואר אף כאשר לא נדרשת לכך עשיית מלאכה או טלטול מוקצה מצדו; ובמקרה שהדבר כרוך בהפסד כפסי רב, ניתן להקל ולהעביר את המכתב לרשות הדואר

קנין חכמה

"וטהר לבנו לעבדך באמת" - מהי עבודה באמת?

לשם השי"ת ולכבודו. ועל כך אנו מתפללים "וטהר לבנו לעבדך באמת". ונאמר בספר איוב: "אם תשוב עד שְׂדֵי תְבִנָּה"; כלומר, אם תשוב עד השי"ת, ולא תהיה שום מחשבה החוצצת בינך ובין השי"ת בעבודתך, אזי תבנה בבנין איתן, המזהיר בזוהר השכינה.

[ארחות צדיקים, שער האמת]

בתפילות השבת והמועדים אנו מתפללים: "וטהר לבנו לעבדך באמת". ומהי 'אמת' זו? העובד את השי"ת ולבו בל עמו, כיון שמחשבותיו עסוקות בענינים אחרים, ורק שפתיו נעות; או שמסלסל בגרונו וכוונתו להשתבח בקולו הערב, או אף לקבל ממון על כך, ולא לכבד את השי"ת מגרונו; וכן במעשי המצוות, ידיו פועלות את פעולת המצוה ולבו בל עמו - הרי עבודתו היא כביכול 'עבודת שקר'. אבל 'עבודת אמת', היא תפילה וקיום המצוות בכוונת הלב ובנפש חפצה,

שבת של בני מלכים

הרב יעקב וינשטוק, המייסד של הסניף הראשון של פרויקט 'בני מלכים' המעניק ליתומי 'זה לזה' מסגרת מיוחדת המהווה מעין תחליף ל'אבות ובנים' יעקב א. לוסטיגמן

הפרויקט יצא לדרך ומאז הוא נמשך בתנופה בלתי פוסקת.

• ואיך זה משפיע על האווירה בבית?

"זה עולם אחר. ילד שמגיע לסעודת ליל שבת אחרי שבערב שבת הוא למד במשך שעה עם האברך שלו, קיבל את טפיחת השכם ולפעמים גם פרס קטן, על הצלחתו בלימודים, קיבל מחמאות ועידוד על כך שהשקעה שלו במשך השבוע אכן מוכיחה את עצמה - זה ילד עם חיוך על הפנים.

"הרי באמצע השבוע רוב הילדים לא כל כך פוגשים את אבא שלהם ולא יושבים איתו לארוחת ערב. אבל בשבת זה זמן שבו המשפחה מתכנסת, וזה הזמן שבו היתמות זועקת ומתעצמת. כשהאמא עושה את הקידוש או האח הגדול, הילד מרגיש ביתר שאת את תחושת היתמות, וזה הזמן שבו הוא צריך יותר מתמיד את החיזוקים האלו. האברכים שלנו נותנים להם כל שבוע פתק מעוצב במיוחד, עם הערכה על לימודיו ועל הצלחתו של כל ילד, זה משנה ללא הכר את האווירה בבית. התגובות שאנחנו מקבלים מהאימהות הן מחזקות ומרגשות מאוד."

"אבל לא רק על משפחות היתומים זה משפיע, אלא גם על האברכים עצמם, מוסיף הרב וינשטוק ושולף מכיס חליפתו מכתב שמסר לו אחד האברכים. את המכתב כתבה רעייתו של האברך "זכינו וב"ה בעלי מגיע כל יום שישי הביתה לאחר שלמד במשך שעה עם בן מלך.

"והמלך - מלך מלכי המלכים - שולח לנו את השכר המלא גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. בעלי חוזר עם אור מיוחד על פניו, ובבית הדברים מתארגנים במהירות רבה, ולמרות שהוא מקדיש מהזמן היקר של ערב שבת לטובת לימוד עם בן מלך, אנחנו זוכים מדי שבוע להכניס את השבת כבר בפלג המנחה". בהמשך היא מודה גם על הטיולים, הפרסים והתגמולים שמקבלים ילדיה שלה בזכות ההשתתפות של אביהם בפרויקט המיוחד.

"האמת שזה מאוד ריגש אותי. שמרתי אצלי עותק אותו אני מראה לרכזים, שיראו אילו אברכים מיוחדים יש אצלנו בארגון ומאלו משפחות מיוחדות מגיעים האברכים היקרים הללו שמאירים את השבת בבתיים של היתומים והאלמנות."

בכל ערב שבת בימות הקיץ, ובמוצאי שבתות החורף, מתרכזים מאות ילדים יתומים מאב ללימוד משותף במסגרת 'בני מלכים'. כל ילד לומד עם אברך קבוע שמשמש כמו אב עבורו לפחות בשעה הזאת בה הוא חוזר על הנלמד במהלך השבוע בחיידר, או מתכוון למבחן שיהיה ביום ראשון. מדי פעם הם גם עורכים סעודת מלווה דמלכה חגיגית, או מסיבה לכבוד ראש חודש, וביומי דפגרא הם גם יוצאים לפעילויות וטיולים ברחבי הארץ, או מתרכזים לשמחת בית שואבה מרכזית שנערכת עבורם מדי שנה עם תזמורת מרובת כלים, רקדנים פעלולנים ועוד.

הרב יעקב וינשטוק מבני ברק, מחנך במקצועו, היה זה שהקים את הסניף הראשון, יחד עם חברו הרב משה גובי מאשדוד. השניים נקראו אל הדגל על ידי הרבנית רוטנברג תל"ט"א, בתו של כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות אהרן זצוק"ל הרבנית רוטנברג הקימה בעמל רב את ארגון 'זה לזה' במסגרתו היא מעניקה סיוע ותמיכה, למאות אלמנות וללפי יתומים מכל רחבי הארץ. במשך שנים שמעה הרבנית פעם אחר פעם אימהות שמתלוננות כי ילדיהן היתומים נשארים מיותמים גם בזמן שכל חבריהם לומדים עם אבותיהם במהלך 'אבות ובנים', והגיעה למסקנה שהגיע הזמן לתת מענה לבעיה המציקה להם כל כך.

"התחלנו מאפס", מספר הרב וינשטוק. "הרבנית נתנה לנו רשימה של ילדים עם טלפונים של האימהות, ואנחנו היינו צריכים להתקשר ולהזמין אותם לפעילות של 'בני מלכים'. היו אימהות שמאוד התלהבו ושלמעשה ביקשו מהרבנית להקים את הארגון, אבל היו גם אימהות שחששו מאוד ופחדו שהגיבוש הזה של עשרות יתומים יחד, דווקא יחזק אצלם את תחושת היתמות וימנע מהם להרגיש כמו ילדים 'רגילים' כביכול.

"אבל לא עבר זמן רב עד שכולם הבינו את מה שהרבנית טענה מלכתחילה. דווקא הגיבוש הזה עזר לילדים להרגיש רגילים. פתאום הם נמצאים כחלק מקבוצה גדולה של יתומים, הם לא שונים ולא אחרים. יש להם בעיה, זה לא קל לגדול בלי אבא, אבל כל אחד מתמודד עם הבעיות שלו וגם הם יכולים אחרים, למרות כל הקושי".